

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-94>

**ON DIRECTIONS FOR IMPROVING THE PROCEDURE
FOR COMPLETE VERIFICATION OF DECLARATIONS
OF PUBLIC SERVANTS**

**ЩОДО НАПРЯМКІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПОВНОЇ
ПЕРЕВІРКИ ДЕКЛАРАЦІЙ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ**

Antonenko A. O.
*Postgraduate Student
of Zaporizhzhia
National University*

Антоненко А. О.
*аспірант
Запорізького національного
університету*

Пошук оптимальних шляхів удосконалення адміністративно-процедурного регулювання повних перевірок декларацій публічних службовців безпосередньо пов'язаний із розбудовою та вдосконаленням національного механізму запобігання та протидії корупції, адміністративно-правовою складовою якого у тому числі є антикорупційне декларування, яке є не тільки вимогою до вступу до Європейського Союзу, а й нагальною потребою сьогодення.

Як свідчать соціологічні дослідження, саме корупція є головною перешкодою як для повноцінного та ефективного функціонування національної економіки України на тлі проблем, викликаних війною, так і для формування зовнішньополітичного курсу держави. Зокрема, проблема корупції є ключовим чинником стримування економічних реформ у державі та, зокрема, діяльності та розвитку бізнесу, що підтверджується результатами опитування членів Європейської Бізнес Асоціації, які вважають, що саме боротьба з корупцією є пріоритетним завданням Кабінету Міністрів України на 2025 рік (69 %), в той час як за необхідність проведення судової реформи та встановлення верховенства права виступають 51 % респондентів, за забезпечення макроекономічної стабільності – 36 %, за проведення податкової та митної реформ - 35 % [1]. Така точка зору бізнес-середовища повністю збігається з громадською думкою - переважна частка українців (74 %) вважають боротьбу з корупцією найбільш важливою реформою, а задоволені її результатами лише 15 % громадян України. Безумовно, відновлення у кінці 2023 року антикорупційного декларування та перші результати повних перевірок декларацій публічних службовців, коли до адміністративної та кримінальної відповідальності притягуються

високопосадовці, позитивно впливають на оцінку населенням ефективності здійснюваних у державі антикорупційних заходів, але все ж таки не можуть вважатися достатніми.

Для суспільства вкрай важлива саме невідворотність покарання за корупцію (не стільки процес, як результат антикорупційних заходів), але саме тут не все так однозначно. Аналізуючи судову статистику щодо притягнення до кримінальної відповідальності за статтями 366-2 «Декларування недостовірної інформації», 366-3 «Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування», зазначимо, що на сьогоднішній день перед законодавцями та антикорупційними органами стоїть завдання вибудувати систему притягнення корупціонерів до відповідальності так, щоб показник обвинувальних вироків кримінальних проваджень за ст. 366-2 та 366-3 ККУ на рівні у середньому близько 50 % (за ст. 366-2 ККУ у місцевих загальних судах цей показник дорівнює 42 %, у ВАКС – 53 %; за ст. 366-3 у місцевих загальних судах – 50,75%, у ВАКС – 100 % за умови розгляду 1 справи) залишився у минулому. Це глобальне завдання і воно повинно бути вирішено найближчим часом.

В контексті вирішення цього завдання актуалізуються питання взаємодії Національного агентства з питань запобігання корупції з правоохоронними органами – Національним антикорупційним бюро України, Державним бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки та Національною поліцією України, що, безумовно, потребує певного нормативного врегулювання.

Також зазначимо ще два важливих моменти:

По-перше, кількість кримінальних проваджень, обвинувальних вироків, закритих справ свідчать про те, що показники судової статистики щодо проваджень за ст. 366-3 ККУ «Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» в рази перевищує відповідні показники за ст. 366-2 «Декларування недостовірної інформації».

По-друге, така диспропорція, передусім, є свідченням недосконалості процедури проведення повної перевірки декларацій публічних службовців та ефективністю роботи Управління проведення повних перевірок НАЗК, що має об'єктивні (кількість декларацій, що необхідно перевірити, та штатна чисельність співробітників управління, проблеми з реєстром декларацій, який досить часто не працює через технічні проблеми, неврегульованість певних процедурних питань перевірки та ін.) та, можливо, суб'єктивні причини, над врегулюванням яких необхідно працювати і законодавцям, і нормотворцям.

Наступною проблемою, яка потребує вирішення, є обтяжливий характер подання інформації до Єдиного реєстру декларацій, який пов'язаний з трьома групами причин: 1) законодавчими (недосконалість антикорупційного законодавства); 2) технічними (періодичні проблеми з Єдиним реєстром декларацій); 3) інформаційно-просвітницькими (недостатня обізнаність публічних службовців з вимогами щодо заповнення декларацій, наслідком чого є в кращому випадку коригування інформації щодо майнового стану, а в гіршому – порушення провадження щодо недостовірності декларування).

Якщо вирішення перших двох проблем має об'єктивні причини, які поступово вирішуються законодавцями (шляхом прийняття законопроектів щодо змін до нормативно визначеного переліку інформації, що має бути відображена в декларації, та правил декларування) та технічними службами (модернізація програмного забезпечення та вдосконалення інтероперабельності між Реєстром та іншими державними реєстрами задля забезпечення максимально можливого рівня автоматизованого перенесення відомостей про суб'єктів декларування та членів їх родини до чернетки декларації), то вирішення інформаційно-просвітницьких проблем має суб'єктивний характер та залежить від ставлення посадовця до антикорупційного декларування та його обізнаності щодо його особливостей. Вирішення цієї проблеми лежить в площині роз'яснювальної роботи антикорупційних органів України.

Література:

1. Дослідження «Прогнози бізнесу на 2025 рік» проведено Європейською Бізнес Асоціацією у серпні 2024 року. URL: <https://cutt.ly/Ce08XwKR>.